

Előzetési ár:

Egy évre 6 frt.
Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 f. 50 k.

Előzetési pénzek
valamint minden köz-
lemény a szerkesztő-
séghez S. a. Ujhelybe
bérmentv. küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Nyilt térben egy
sor 10 kr.

ZEMPLEN.

Közlöny a társasélet, közgazdaszat s irodalom köréből.

Hirdetési díj:

3 hasábos petit sor
egyszeri hirdetésnél
5 kr.

Többszörinél olcsóbb.
Bélyeg ljj mindig
30 kr.

Előfizetések és hir-
detések felvételnek
Lövy A. könyvkeres-
kedésében és a szer-
kesztőségénél.

50-ik szám.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

III-ik évfolyam.

„A kelet-indiai hányászékelésről“ Fedák István szigorló orvostól.

A jelen szomorú és véstetjes időben a közbeszéd tárgyáról a choléráról van szerencsém annak fogalmát röviden, tudományos alak nélkül a t. olvasók elé tárni.

Ezen félelmes betegség legelőször Kelet-Indiában ütötte fel fejét, hol régen uralgott, mint tájkór, de legelőbb csak 1729-ben Bon-tius híres angol gyógyásztól figyeltetett meg s ő általa iratott le olyan alakban, mint jelenleg nálunk uralkodik E tájkór 1817-en járvány-nyá változott, s mint ilyen egy kis városban Indiában Jessorában tört ki. Már ekkor jellemző e bajt; hányás, hasmenés, végtaggörösök, a külbőr kéksége és hidegsége, stb. Mielőtt kitért volna két éven keresztül nagy esőzések voltak, folytonos nedves léggel, ekkor áradt ki, a Ganges a termékek elkorcsosultak, a nép kedélynyugalma nyomasztó lett, s egy jelenleg náunk is otthonos betegségtől lepettek meg a lakosok a mely később nálunk is oly nagy pusztításokat tett. Legelőször 1831-en június havában Gácsországból jött Budapest testvér városba, onnét pedig kevéssel később Bácsbe, ezután bejárta egész Európának nevezetes városait kevés kivétellel. 1833-ban Amerikába húzódott, s onnét később ismét visszatért Madridba, s újra kezdé európai körutját. Némely tudósok a betegségnak 3 szakát különböztetik meg u. m. az előjeleket, midőn t. i. az illető egyén egész emésztési rendszerében (a gyomor és belekben) zavart szenved, tehát: étvágytalanságot, hasmenést, majd hasszorulást, undort, bőfőgést, fej fájást stb. Második szakának említik a kifejlődési szakot, midőn az előjelek súlyosabbakká válnak, tehát a hasmenés gyakoribb, ugy szintén az undort már hányás váltja fel, és pedig 12 óra alatt 20—40-er ismétlődik; a hányáshoz csatlakoznak a betegre nézve a legterheesebb körjelek, a görösök, a melyek főleg a lábizmain nagy fájdalmat idéznek elő s később az egész testre is kiterjednek, a mikor rossz jellegű a betegség. A külbőr hideg, tehát a vér saját melege alászáll, az egész test szennyes kék színt látat, minek az az oka: hogy a vér nem kering, s így az erekben megálván a kékes színt kölcsönzi a testnek; a szemek beesettek, az egész arcz nagy s mély fájdalmat jelez, a szemek elüvegesednek s a látás is elhomályosodik. A beteg gyakran felsőhajt s nehezebben lélezkzik; a hang néha egészen eltompul, olykor csuklás áll elő; néha az öntudat akkor is ép, midőn már alig tud s mozdulni csak fájdalmas görösök által verettetik fel mély álmaiból a beteg. Ezen második kórszak 1—2—3 napig is eltart, de azért 1—2 óra alatt is halált okozhat. A 3-ik kórszak: a visszahatási, midőn ezen jelek elmúltak vagy igen gyéren jelentkeznek, a midőn az életerő törekszik a szervezetet életképes állapotba hozni; ennek is meg van a maga rossz oldala, mert a vérbe mérgeket vétetik fel a vizeletből, miután az ki nem ürül; a mely mérgezés következtében a betegek görösök között, gyakran öntudatlan állapotban mulnak ki; ebben a stádiumba lehet a beteg 3—8 napig is.

A mi a hányászékelés alakjait illeti, azzal a mai világ tudósai nem igen foglalkoznak, régebben, nevezetesen: boldogult Sauer egyetemi tanár — kinek nagy érdemei vannak e téren — három modorát különböztette meg a melyel felszokott lépni u. m. hurutos, ideges, és epés alakot; ezekről szólani nem tartom czélo-

nak főleg a nem orvosok előtt, miután kifejtésem után is nem alkalmazhatnák olvasottságukat egyes esetek megbíráására.

Legtöbb kérdés akképp nyilvánul orvos nem orvos előtt: hogyan kapja meg az ember a bajt? Erre nézve is sok a vélemény, de azért főleg két véleményt érintek röviden t. i. a kik a ragályt állítják és a kik: a járványt. A ragálymagyarázók okul vetik illetőleg bizonyosságul azt a tapasztalást, midőn egy családba beveszi magát a betegség és ott kizusztítja annak minden egyes tagját; másodsor hogy a kik járványos helyről nem járványosra jöttek, először támadtattak meg, tehát magukkal hozták a ragályt, végtére hogy ragály által kapja az ember, például hozzák fel azt, hogy nevezetesen ha oly egyén ruháját, ki cholérában halt meg egy más városba vitték, hol cholera nem volt, az az ember hal meg, ki a ruhát legelőbb viseli magán.

A kik azt vélik miszerint a betegség járvány, mint p. o. a hideglelés, felhozzák védokul a következőket: hogy ha ragály lenne, minden orvos, s a beteg körül levő egyén megbetegednék; továbbá hogy sok egyén nem is volt oly vidéken hol a betegség uralg, vagy nem is érintkezett ily beteggel, mégis áldozatul esik; ez a legracionálisabb példa a mi a cholera járványos eredetére mutat. Hogy nem ragályos, megezáfolja azon általam tapasztalt eset, midőn egy cholérában elhalt férj felesége, a halálózás után rögtön beteküdt azon ágyba, melyben férje 1 nap és egy éjjel kiterítve feküdt; a nélkül, hogy valami változása is lett volna az illetőnek; hogy nem ragályos a betegség bizonyítja azon tapasztalat is, hogy: a betegség ereje annál inkább fogy, minél több áldozatot vitt el; holott ha ragályos lenne még többnek kellene megbetegülni. Ezen két vélemény hibás, mert csak tapasztalati s a betegséget egyoldalulag veszi.

A legújabb általános vélemény a járványos alkattól illetőleg a következőkben nyilvánul: Sokan ezen alkattal forrásul egyedül a légkörnek, mások a földnek rendellenes változását veszik. Ezen eszmét a logika egygyé olvasztja, a midőn a járványos alkattal okát a világegyetem életében keressük, ugyanis a légkör a földdel belsőleg összefügg, hatásuk egymásra viszonylagos. A világegyetemenk élete van, a mit a föld, nap, bujdosók, légkör stb. összhangzatos működése eszközöl; ha ezen tényezők jól működnek úgy a világ egészséges, ellen esetben nem. E szerint a világ egyetem éppen úgy megbetegedhetik, mint annak egyedei, nevezetesen: az egyes növények, állatok stb.

Hogy mi eszközli ezen világegyetemi betegséget azt csak képzelni is bajos s csak annyit hozhatunk ki az egészről hogy: ha kóros az egész világegyetem, akkor azon kóra mindenség egyedeiben is jelentkeznek, a mit járványos alkattal nevezhetünk.

Tehát valószínűleg így ered ezen öldöklő betegség; de hogy miképp kapja el az ember, legvalószínűbb Dr. Nimeier tübingei egyetemi jeles tanár azon kifejezése, mely így hangzik: „Choleramérge által fertőzött egyének bélürülései azok, melyek által a cholera elterjedése valószínűleg minden, és mindenestire legtöbb esetben történik.“

Kiváncsiak sokan tudni, mit láthatni a cholérában elhalt emberek belső részében boncolás alatt? Erre azt feleljük; hogy érkeinkkel alig valami észrevehető változást; sürűbb

lesz a vér, mert a hányás hasmenés által abból a viz elpusztult; a belekben vérdarabok, cafatok stb.

Mily esetben kapja meg az ember a betegséget? erre a legtöbb és a legkevesebb ok is elégséges, mint a tapasztalás mutatja. Némelyek kiteszik magukat a legveszélyesebb változásoknak s menten maradnak; mások elzárt szobában ugyszólván a legmértékletesebben élnek és áldozatul esnek. Legezélszerűbb: a félelmet nem ismerő kedélynyugalom. óvatos életrend mellett. Órizkedni kell: a gyomor elrontásától, mert az igaz, hogy attól nem kap cholérát, ha sokat eszik az illető, de igen is fogékonyabbá lesz a szervezet a mérge iránt; továbbá kerülni kell a meghűlést; mert az igaz, hogy attól sem lesz senki cholérába, de a hűtés okozta bántalom ott külföli magát újfent, hol a betegség eredeti gócza van t. i. a hasban. Fő mihez tartás minden esetre az, hogy jó, üde tiszta légtérben tartsuk magunkat.

A legnagyobb kérdés a mi éppen oly nehéz, mint a betegség okának kifürkészése a gyógyról. Etéren, daczára, hogy nincs hatalmunkban oly szer, melyel megsemmisíthetnénk azon anyagot, mely a rendellenességet okozza, mégis igen szép haladást mutatathat a racionális orvosi eljárás; a mit a statisztikai adatok bizonyítanak.

A kormány igen szánandóan jár el kötelességében, a midőn csak papiroson hirdeti a módokat, a ragály gyógyítása vagy pedig elűzése végett, nem levén képes némi összeget az emberiség életeért kockáztatni. Lehetne utasítást nyomtatásokban minden egyes falu müveltebb emberének adni, hogy véletlen eset alkalmával legalább lelket megnyugtatólag, segédkezzen nyujtanának Nem akarok hosszas lenni, ez nem czélom a helyzetet festeni, csak azt, hogyan gyógyítsuk tehát magunkat, nem orvosok?

Ha a rossz érzés már előfogott valakit, legjobb nyugalomba tenni magát; ha gyomor élmélygést érzünk: jelet megfogó, a mag szájban nyeletniük el, minél gyakrabban; ha a hányás talán igen erősen telik, a gyomor göljük s ezenkívül mustárkóvást szűk a gyomor tájkára; midőn a hidegségi stadium előlep, tehát hideg az orr, veztágok, akkor: meleg teglálkai körülrakás a talpra, hasra, s meleg ruhákkal dörzsölés; midőn pedig már a lábszár alsó részén görösös összehúzódás lép fel, akkor alkalmaztassék kámphoros pálinkávali erős dörzsölés egész testen, s folytonos melegbeni tartás; ha álomba merül a beteg, felkölteni és friss vízzel gyakran kínálni, legczélszerűbb azonban a mai kor elveit valló orvost hivatni. A gyógytári szereket, miután avatlanok kezében mérgek, legjobb használatba nem venni.

A nemzetközi szőlőszeti és borászati statistika ügyében.

Az országos m. kir. statisztikai hivatal következő felhívást intézett az ország valamennyi törvényhatóságához, és hasonló értelemben kérte fel közreműködésre Fiume kormányzóját és Horvát-Szlavonország kormányát is:

Az 1869-ben Németalföld fővárosában, Hágában tartott nemzetközi statisztikai congressuson egy általános összehasonlító európai statisztikának készítése határozatván el, a munka szakok szerint osztott el az egyes európai államok statisztikai hivatalai közé, hazánknak pedig, mely ott szintén kép-

viselve volt, az európai szőlészeti és borászati statisztika elkészítése jutott osztály-résztül.

Ezen megtisztelő feladat megoldására hosszabban folytak az előmunkálatok valamennyi európai államban, és így nálunk is; de csak a folyó évben Szt. Pétervárott megtartott nemzetközi statisztikai congressusnak sikerült valamennyi felmerült kételyt eloszlatni és újabb végzést hozni a munkálatok általános megindítására nézve, mi Magyarországot illetőleg, az itt készített program elfogadása által történt.

A nagyméltóságú m. kir. miniszterium helyben hagyván e munka készítését, immár becsületbeli kötelességünké vált, oly munkát hozni létre, melylyel egy sorban versenyezvén Európa legmiveltebb államaival, e sort tisztességgel meg is állhassuk.

Az így sikeres fogantatására a szükséges tanulmányok, és a külföldi adatok megszerzése iránt a kellő lépések megtételek; hátra van még s egy uttal legfontosabb most, hogy ugyanez adatok a lehető legnagyobb pontossággal szerezzesenek meg saját országunkról is, mely Európának egyik legnagyobb bortermelő vidékét képezi.

Ez adatok megszerzése végett kénytelen vagyok a tisztelt törvényhatóságokhoz fordulni, erélyes közreműködését kérvén ki arra, hogy a gyűjtéseket pontosan eszközöltesse, és éber figyelemmel őrködjék a felett, hogy az adatok az igazságnak megfelelőleg, és mindenhonnan beszolgáltatassanak.

A felvételt magát lehetőleg egyszerűsítettem. Nem kívánok semmiféle nagy számmal járó összeállításokat, melyeket mind ideben, az országos magyar kir. statisztikai hivatalban eszközöltek. Tökéletesen beérem, ha a tekintetes közönség járások szerint csomagolva beküldi a községek eredeti adatait. De a mit kívánom kell, az, hogy a minták szétosztását és begyűjtését pontosan eszközölje, ellenőrizze, és arra figyeljen, hogy egy község se küldhesse be betöltetlenül, vagy hiányosan betöltve, az illető mintákat.

A mi adatokra, leírásokra vagy felvilágosításokra még ezuntul szükségem lesz, azokat megfelelő uton fogom — a hol kell — a helyszínen megszerezni.

Egy igen fontos körülmény, a mire a tekintetes közönséget figyelmeztetnem kell, az: sziveskedjék oda működni, hogy a felvételek célja köztudomássá legyen, hogy senki alatta adóztatási vagy egyéb pénzügyi mellék cselekedet ne akarjon sejtetni, s az által ezen tisztán tudományos, végeredményekben azonban az ország jólétére is nagy befolyást gyakorolaudó, s így nemzetgazdasági fontos munka létrejöttét ne akadályoztassa, mely épen nemzetközi jellegénél fogva, csak ha kellően készül, szolgálhat hazánk becsületének a külföld irányában emelésére.

A minták szétküldésére és betöltésére azért választottam a késő őszi időt, hogy a vidéken ne adhassák a hanyag beküldés okául a sürgős mezői munkát, s azért bizton remélem, hogy 4 hétre a minták vételétől számítva, azok pontosan betöltve, be fognak küldetni.

A tek. közönség eddigi érintkezéseinkből tudhatja, hogy semmiféle megkezdett adatgyűjtést abban nem hagyok, s nyugtot nem engedek a késedelmező törvényhatóságoknak, míg ebbeli feladatuknak meg nem feleltek; azért meg lehet győződve, hogy kétszeres erélylyel fogok működni ott, hol az összes mivel világra elé állítandó oly hazai munka létrehozásáról van szó, melynek egyesek közönye által okozott akadályokba ütköznie nem szabad.

Ily értelemben kérem utasítani a tek. közönség alattas közegeit, kik az ellenőrködéssel lesznek megbizandók. Ennek könnyebb eszközzése végett mellékelek, a járásoknak megfelelő számban, oly nyomtatványokat, melyek az illető czímmel, számmal és aláírással ellátva, a minták szétküldésére használhatók a község teendői magán a mintán foglalt utasításból láthatók, és könnyen teljesíthetők. Budán, 1872. nov. 20. Az orsz. m. k. statisztikai hivatal főnöke: Keleti Károly, miniszteri tanácsos.

A magyar északkeleti vasut.

A magyar északkeleti vasúthálózat valahára kiépül. Ámbár az építkezés befejezése, valamint az összes vonalak üzleteszközeinek a megfelelő mérvben való előállítására valószínűleg még soká a jámbor ohajtások közé fog tartozni: tagadhatlan, hogy az építkezési vállalkozók ez év folyamában erélyesen sietteték az építkezés menetét; s mivel az újabb időben a kellő munkaerővel is könnyebben rendelkezhetek, mint ezelőtt, kiváltképen mivel az építkezésnek az időjárás is igen kedvezett: a példabeszéddé vált hanyag építkezés oly nagy lendületet nyert, hogy a 64 $\frac{1}{2}$ mértföldet tévő elsőrangú vonalak hálózatából, a bátyu-munkácsi és bustyaház-szigeti vonaloknak átadásával, csupán a kassa-legendyemihályi 6 $\frac{1}{2}$ mértföld hosszú vonalrész maradt kiépítetlenül.

A nyiregyház-ungvári 12 $\frac{1}{2}$ mértföld másodrangú vonalnak csap-ungvári része f. évi aug. 25-én, nyiregyház-kisvárdai része pedig mult hó 20-dikán átadotván a forgalomnak, még a kisvárdai-csapi rész, melynek hossza 4 mértföld, a Csap-on építésben levő Tiszahidnél felmerült s ez ideig el nem hárihatott

akadályok miatt, marad ez év folyamában a köz-forgalomból kizárva, s így az összes 77 mértföld hálózatból csak 10 $\frac{1}{2}$ mértföld nem adathatik át a közönség használatára, de itt is elerített az építkezésben az a stadium, melyben a jövő tavasz megjötte után, kivált ha rendkívüli zordon tél által ez időszakban is végezhető némely munkák végrehajtása nem akadályoztatik meg, átadásuk biztosan remélhető.

A hálózat két fővonala Szerencs-Sziget és Debreczen-Királyháza, ez utóbbi állomáson kapcsolatba hozatván a fenemlített bustyaház-szigeti résznek a napokban történt megnyitásával, egészen kiegészítetik, miáltal a főcél elerített a még építkezés alatt maradt vonalrészek befejezése nélkül is, mert az északkeleti vasut ezáltal két hatalmas kart nyújt a világkereskedelemnek; s ha a Nagyg folyón létesített ideiglenes hid a télen vagy ennek végével rendeltet vizár áldozata nem leed: úgy a rég várt, de létesítés közben folytonos akadályokkal küzdött vasut, hazánk északkeleti részének ezen eletere, immár testté vált igének tekinthető.

Ki ezen vidék helyrajzi viszonyait s járhatatlan rosz utait ismeri, habár csak egyszer volt is kénytelen rajtok utazni, lehetetlen, hogy örömmel ne üdvözölje a gömzöndony új hódítását.

Nem lehet czélunk ezáltal a magyar-északkeleti vasúthálózat vizontagságteljes kiépítésének leírása: de mégsem mellőzhetjük futólag megérteni, hogy az akadályok közül, melyek az építkezés folyamában felmerültek, kétségkívül azok voltak a legutóbbiak, melyek a Stroussberg-féle szédelgés következtében eredtek; mégis a legérzékenyebb baja ezen vasutnak nem az építkezés késedelmezésében, hanem azon körülményben van, hogy annyira szűkmarkulag állapított meg az építkezés tervezete, mikép sem a pályaudvarok tersége, sem az állomás épületek és rakárak helyiségei, sem a pályauzlet felszerelési eszközei mindjárt a megnyitás első idejében mutatkozott forgalomnak sem felelhetek meg, s amint egyrészt a napról napra mindinkább gyarapodó forgalom által a pálya jövedelmezősége s az állam-kamat iztos ték mellözése, teljes felszerelés mellett, kétségtelenül és biztosan várható volna; nem lehet másrésztől figyelmen kívül hagyni a körülményt, miszerint e pályahálózat vonalainak szabványok szerinti kiépítésével az építkezés teljes befejezése, nézetünk szerint, még nincsen elérve, mert a fennemlített hiányokat máskép pótolni nem lehet, mint nagymérvű építkezések és a forgalom igényeinek megfelelő üzletfelszerelési eszközök előállításával, s ezáltal a beruházási töke tetemes összeggel szaporodván, ennek kamatai felemésztenedik majd a különben egész bizonyossággal várható jövedelmezőséget.

Csekély vigasztalás ugyan, de mégis nem mellőzhetjük el még ez alkalommal megemlíteni azon körülményt, hogy e pályatársulat, dacára a szédelgések ezen gazdag korszakának, ikertestvéreinek, a keleti pályatársulatnak, sokkal keserűbb sorsában, a 20 millió deficitben, mégsem osztozott, noha ahhoz igen közel állt, miután épen azon időben, midőn a keleti pályánál a Warring-fele deroute következtében a vész kitért, az északkeleti pályánál is hasonló körjelek mutatkoztak, s hogy a bajnak csak az Unio-Bankkal történt egyezkedés által vetett eleje, csakis a társulat élén álló óvatosabb és tapintatosabb igazgatónak és igazgatótanácsnak kell tulajdonitanunk.

KVKK.

Tárogató.

(Helyi, megyei s vidéki ujdonságok).

(1) **Lapunk jelen számával annak harmadik évfolyamát rekesztjük be, s dacára annak: hogy eddig még mindig a kiadás költségeinek nehézségeivel kúdenünk, ugyanolyan tett és akaraterővel lépünk át a negyedik évfolyamba, remélvén: miszerint t. előfizetőink száma legalább annyira gyarapodni fog, hogy szellemi munkásságunk javára is eshetik valami az anyai költséget felemészítő vállalatból. Ennélfogva szabad legyen még egyszer fölkerünk lapunk eddigi t. előfizetőit: sziveskedjenek megrendeléseiket a lapra postai utalvány útján még e héten eszközölni, nehogy ismét azon, kellemetlen helyzetbe jöjünk: miszerint — mint a mult évnyegyedben is történt — fölös számu példányokat, a papir és munkabér felette megdrágulása folytán, nem nyomathatván, később jelentkezett előfizetőinknek az első pár számot meg nem küldhettük. — Ezuttal egyszersmind alkalmat veszünk magunknak őszinte hálánkat és nagyabecsülésünket kifejezni mindazok irányban, kik anyagi mint szellemi becses támogatásukkal lehetővé tették a közügy érdekében megindított vállalatunk főállását, s ha lapunk ez évi t. előfizetői**

némelyikét nem lehetnének ismét szerencsések a következő évben pártfogóink közé számítani, — fogadják ezennel forró bucsu-kézsorításunkat, mit azon édes hitben nyujtunk feléjük: hogy a viszonosan kedvezőbb körülmények e téren találkozásunkat a közel jövőben újra lehetővé teendik. Boldog új évet!

Felsőmagyarországi Muzeyumegylet.

Az 1872. év. okt. 17. Kassán megalakult Felsőmagyarországi Muzeyumegylet már is éleuk pártfogásban részesül. Pulszky Ferencz, nemzeti muzeyumi igazgató több rendbeli duplicatumokat, Kubinyi Ferencz, Pestről üveges szekrényeket s 1 emberi csontvázat: Dabay-Mégay Karolina asszonyság értékes és becses régiségeket, nevezetesen porcelán edényeket szép asztalkendőket; Alexy Ödön vesnök az egyletnek Klimkovics Béla rajza szerinti saját szepmüvé és értékes pecsétjét; Moskovics Jakab I. Mátyás király korabeli aranyat; Zinner Mór többféle ezüst es rézpenzt, száma 20-at; Kraft N. 1 velencei üvegből készült cimeres, kehelyszerű, régi főpapi diszjunkt; Kobilitz István, szepesvaraljai polgármester 1 ódon, remekművé várlakatot a szepesi várról; Krajnik László a történetileg emlékezetes Petneházi pipáját és dárdáját; Hax Frigyes gépmérnök 1 régi dardát; Póznér Gábor 1 pár szepmüvé régi delisartut; Maurer Adolf a löcsei csizmadia-cseh famüvé bors-, só- és paprikatartóját 1648-ból s különböző régi edényeket: Novelli Antal Pestről 1 szepmüvé régi fabilikomot puzbankfából; Valyk-Gyurkovics Gizella unok 1 chinai fatartályt; Soós Ágostonné-Luzsenszky Amália báróné 1 sárgaréz-müvé ostyasütőt 1558-ból s 1 XVII. századbeli gyöngyházból kirakott feszületet; Pongrácz Sebő 1 régi celtakést; Kunszt György 1 régi bochez fegyvert a legutolsó dalmatiai háborúból; Gerster N. műalmi sáfár egy régi szuronyos pisztolyt; Hruska Rezső 1 régi ezüstmüvé övet; Knizner János iglői borkereskedő 1 borkancsót 1757-ből; Leskő István piébanos 1 nagy mamuth-csontot; Maurer Rezső több rendbeli régi okmányt; Klimkovics Béla a) 1 bankó gyűjteményt mindenféle pénzjegyekből csinosan keretezve, b) eredeti bronz ezüst pánczelinget 1500-ból c) 1 zabolát 1600-ból, d) várkapu zárt 1600 elejéről, e) 1 régi mestermüvé várlakatot a XVII. század elejéről, f) 1 1848. előtti osztrák tiszti kardot, g) 1 régi johannita kardot, h) 1 XIV. századbeli goth stílu vas buzogányt a rozgonyi mezőkről, i) 2 csonka vallon kardot a Muranyi vár alól, j) 1 régi vas nyifegyvert, — ajándekoztak az egylet tárainak, melyekért az egyesületi választmány az illetőknek ezennel hálás köszönetet mond s nemes czélu ügyét továbbra is felvidékünk hazafias pártfogásába ajánlja. Kelt Kassán az 1872. decz. 12. választmányi értekezletből, Károly Gy. H. m. k. egyleti titkár.

Értesítés. Alulírott tisztelettel hozom nyilvánosságra értesítve a t. cz. születek: miszerint növekedémben 1873. január 2-án a tanórak ismét megkezdetnek. S. a. Ujhely 1872. decz. 30. Fekete-Otto Hedvig.

(1) **Oláh Dani** polgártársunkat közelebb súlyos csapás érte. Ugyanis neje f. h. 29-én hosszas szenvedés után elhunyt. A beküldött gyászjelentés így hangzik: Oláh Dani és gyermekei: Mária, Kolos Barnáné, Béla, Andor, Ödön, Margit, Zoltán, vője Kolos Barna megszomorodott szívvel s legmélyebb fájdalommal jelentik forrón szeretett nejeinek, illetőleg édesanyjuknak s napájának Oláh Daniné szül. Kazicska Máriaának 1872. évi december 29-ik napján d. e. 12 óraker életének 40-ik, boldog házasságuk 23-ik évében hosszas betegeskedés s a halott szentségek áhitatos felvétele után szerui szivbajban történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei a rom. eath. egyház szertartása szerint 1872. decz. 31-ik napján, d. u 2 óraker fognak a s. a. ujhelyi r. cath. sirkertben az örök nyugalomnak ádatni. Az engesztelő szent mise áldozat 1873. évi január 2-ik napján d. e. 10 óraker a sátoralja ujhelyi rom. cath. egyházban fog a mindenhatóknak bemutatattani. Béke hamvaira s legyen könnyű a föld a hűséges feleség — jó és godos édesanya porai felett! S. a. Ujhelyben december 29.

Halálozás. Andrassy György gr., volt ország-bíró és kir. főpohárnok, az akademia igazg.-tagja, Sarosmegye egykori főispánja, Bécsben 75 éves korában elhunyt. Ő Széchenyinek reformterekvéseiben, különösen a lánchíd létesítése körül tevékeny munkatársa, a gyakorlati reformok barátja s szigorun alkotmányos érületü férfiú volt. Holttestét a vasuton Pestre s innen azonnal Krasznahorkára szállították, hol a családi sírboltban fog örök nyugalomra elhelyeztetni. Béke hamvaira!

Vettük a „közgazdasági hetiközöny“ címü hetilap előfizetési felhívását. E hetilap a pénzügyi és forgalmi érdekek, a kereskedelem, ipar- és biztosítási ügyet fogja szakavatottan tárgyalni, s feladatául tűzte, hogy a legkülönbözőbb vállalatok, biztosítási, ipar-, kereskedelem, pénzügs hitelművelési intézmények és a jobbára még mindig tájékozatlan, lekiismeretes utbaigazításra váró nagy közönség között kapocs létesítessek: — hogy mind e vállalatok és intézmények vezetésének nyilvántartása és kritikai ellenőrzése által mód és alkalom nyujtassék a szabad verseny üdvös erejének

kifejtésére. E hetilap kiadó-tulajdonosának Neumann B.-nek és felelős szerkesztőjének, a jeles tolláról eléggé ismert Hollós Lászlónak neve eléggé kezdek arról, hogy a lap hivatásának teljes mértékben megfelelni fog. A „közgazdasági hetiközlöny” hetenkint egyszer és pedig minden hétfőn reggel fog megjelenni nagy negyedréti alakban. Előfizetési ára egész évre 8 frt. félévre 4 frt. negyedévre 2 frt.

(!) **Lapunk** közelebbi számában jelzett bukások, s ennek folytán a rendkívül megingott hitelviszonyok következtében több tekintélyes polgár fölkerezte szerkesztőségünket az iránt: hogy leplezzük le kíméletlenül mindazon scénákat, melyek a couliszák mögött játszatnak, tökéletes megrontására a személyes hitelen nyugvó ipar s kereskedelmi érdekeknek. Mi lapirói kötelességünknek fogva egyebet nem tehetünk, mint jelezve a létező bajt, mindenkinek a körültekintést és óvatosságot tanácsoljuk. Az ily szédelgések gyökérszállai annyira behálózták már eddig lehetőleg egészséges társadalmunk talaját: miszerint kiirtásukra ép annyi eszély, mint komoly elhatározás kivántatik. Lapunk jövő számában e tárgyulag érdemleges cikksorozatot kezdünk meg.

A hivatalos kolera kimutatást minden utánjárásunk mellett sem tudtuk a hatóságtól kinyerni, míg másrészt a létszámra vonatkozólag még hozzávetőlegesen sem kaphattunk felvilágosítást. Ennélfogva kénytelenek vagyunk magán értesüléseinkre szoritkozni, melyek szerint a kolera már csaknem az egész megyében el van terjedve, s míg S. a. Ujhely és Sárospatakon apadó felében van, addig a kisebb községekben növekedik. Annyi azonban bizonyos: hogy a járvány eddigi hevességéből sokat vesztett, s a felgyógyulások gyakoribbak. A S. a. Ujhelyben elhaltak létszáma decz. 30-ig jóval meghaladja az 500-at sőt a lelkészi kimutatások szerint

600-on is felül áll. A közelebb beállt hideg időjárás — mint remélhető — végét veti a nagy csapásnak, melynek pusztítása, legalább városunkban, az 1831-ki szamarányt közelíti meg, a mikor szintén az egész országban Zemplén megye szenvedett legtöbbet.

(!) **A járvány** következtében elnapolt decemberi megbizottsági gyűlés, — mint értesülünk — csak is 1873 márczius első napjaiban fog megtartatni.

(!) **Goldberger Ida** okleveles tanítónő 1873. januártól városunkban nőnevelőt nyit, melynek programját közelebb fogja kibocsátani. Közmivellődési nem éppen rózsás viszonyainknál fogva, minden hasonló törekvést csak üdvözlőnk kell, miért is melegen ajánljuk az illető szülők figyelmébe annak pártolását, annyival inkább, mert személyesen megolvastuk azon bizonyítványokat, melyek az illető nevelőnk képességéről tanuskodnak.

Ungvartt Hatvanegy újabb cholera-eset merült fel (a mult héten 157 volt;) ezek közül 28 halállal végződött. A főorvosi hivatalos jelentés szerint Ung megye területén, Ungvár városán kívül, 62 község van megátadva a járvány által; még pedig Ungvár városa és Alsó-Domonya helysége feltűnő, a többi községek kisebb mérvben. Ungvár városában a járvány az utóbbi nyolcz nap alatt a kulminatió fokáról alább hagyási pontra szállott; 21 községben nyolcz nap óta tört ki; 22 községben kisebb-nagyobb mérvű folyamatban van, s 18 községben megszűntnek tekintendő, a mennyiben 16 nap óta újabb eset nem fordult elő. A járvány kezdetétől, vagyis november hó 1-ső napjától december 25-ig megbetegedett összesen a megyében 1004; gyógyult 452; meghalt 443; ápolás alatt maradt 102. E számból Ungvárra 263 halott esik.

Az első s. a. ujhelyi gőzmalom részvény társaság

ÖRLEMÉNY ÁRJEGYZÉKE

S. A. UJHELYBEN.

Árak költség mentesen S. a. Ujhelyben, zsák ingyen készpénz fizetés mellett, kötelezettség nélkül, ázetendő S. a. Ujhelyben.

Buzalisztek		Szám	O. 6. ft. kr.
Asztali dara nagyszemű	A	17	50
„ „ apró szemű	B	17	50
„ „ közönséges	C	17	—
Királyliszt	O	16	80
Lángliszt különös	1	16	40
„ vagy sütő kivonat	2	16	10
Zsemlyeliszt különös	3	15	70
szinte	4	15	30
Kenyérliszt első rendű	5	14	60
„ második rendű	6	12	0
„ harmad rendű	7	11	80
„ negyed rendű	8	10	80
Lábliszt finom	9	8	80
Buzakorpa zsákkal	10	2	80
„ zsák nélkül		2	40

Rozsalisztek		Szám	O. 7. ft. kr.
Rozsaliszt	I	11	—
„	II	10	60
„	III	10	—
„	IV	7	80
Korpa zsákkal	V	3	40
„ zsák nélkül		3	—

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
BORÚTH ELEMÉR.

HIRDETÉSEK.

HIRDETMÉNY.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni: miszerint az

„Unio általános biztosító bank“

főügynökségét átvéven, a nevezett bank által eszközözlendő

mindennemű biztosításokat elfogadok.

Miért is kérem a t. cz. közönséget: miszerint ezen általános bizodalomban részesülő intézetet becses pártfogásába részesíteni kegyeskedjék, s megleend győződve: hogy idevágó igényeinek a leg pontosabban elég fog tétetni.

S. a. Ujhely, 1872. decemberhóban.

Világfy Pál,

az UNIO általános biztosító bank főügynöke.

1-1

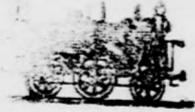
Ház eladás.

S. a. Ujhelyben a Templom-utcában fekvő Borsos-féle ház eladó. — Bővebb értesítéssel szolgál

Láczay Elek,
megbizott ügyvéd
1. Pataki u. 188. sz. a.

3-3

Első magyar-gal országi vasút.

Az alulirt igazgatóságnak van szerencséje köztudomásra hozni, hogy gácsországi vonalának Komancza-Lupkóvi részzszakasza a két hasonló állomásokkal a közforgalomnak átadottak.

Bécs, 1872. decemberhóban.

1-3

A vezérigazgatóság.

FA ELADÁS.

Izbugya község határában a hasonló nevű vasuti állomáshoz közel 100 holdról fiatal jó bukkfa akár 60, vagy holdszámra szabadkézből eladó, értekezhetni Nyiregyházán Zalán A. honvédhadnagy megbizottal.

3-3

Malom-bérlet.

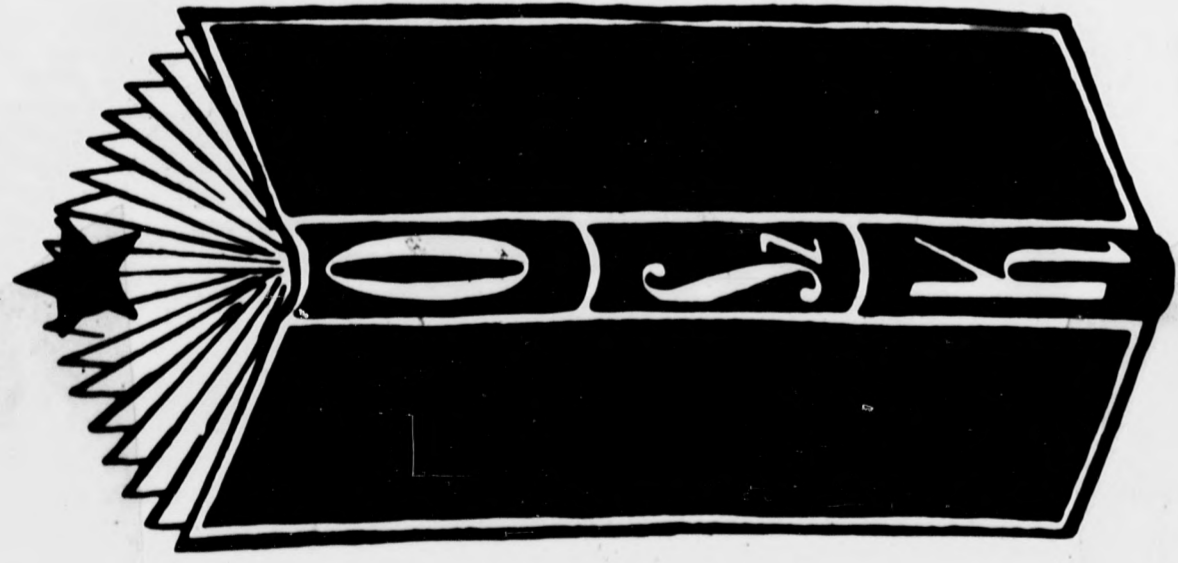
Zemplén- és Ungh megyék határán, az egyesült Ungh, Laborecz folyón, N. Raska községében, a Bernáth család tulajdonát képező, egy vízi malom, négy köre, egy pitle kása és kender törővel, a hozzá tartozó lakás és állással egyetemben, 3-12 évre bérbe adandó. Bővebb értesítés szerezhető Bernáth Dánielnél Málczán, szóval vagy bérmentes levél által.

2-2

VÉGE

215

B111

**ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR**

**BIBLIOTHÈQUE
NATIONALE SZÉCHÉNYI**

**НАЦИОНАЛЬНАЯ
БИБЛИОТЕКА ИМ. СЕЧЕНИ**

Az eredeti nehezen olvasható, a nyomás elmosódott, a hátoldal nyomása átüt, az oldal restaurálva.

Az eredeti hiányos. /Részletes felsorolás a tekercs elején-végén található./

Az eredeti sérülése miatt a szöveg hiányos.

A hiányzó részek más könyvtár állományából vannak pótolva. /Részletes felsorolás a tekercs elején-végén./

Az eredeti tinta vagy ceruza aláírások, bejegyzések, tintafoltok találhatóak.

A tekercsben található hibás részek, esetleges hiányok pótlása.

Az eredeti színes

A befényképezett jelek a kötet felső részén, illetve a nyitás szerinti jobb- vagy baloldalon találhatóak.

AZ ESETLEGES PÓTLÁSOK A MŰ, A TEKERCS, ILLETVE AZ ÉVFOLYAM
VÉGÉN TALÁLHATÓAK.

Készült:

1971

március

FÉNYKÉPEZTE

VARGA

1159A

FM 3 708

1872

1

Zemplén /folyt./

1872. jan.9. - dec.29. 1 - 50 szám

Hiány: 44 hird.mell.

Csonka: 14/1, 15/1
29/17-19 sz.